

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

Amplissimis Ac Prudentissimis Dominis Consvlibvs Ac Senatoribus inclytæ
urbis Erfordiensis Metropolis Turingiæ, Dominis ac Patronis suis
suspiciendis, aeternam ac temporalem f[o]elicitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

AMPLISSIMIS AC
PRUDENTISSIMIS DOMINIS
CONSVLIBVS AC SENATORI-
bus inclytæ vrbis Erfordiensis Metropolis

Turingiæ, Dominis ac Patronis suis
suspiciendis, æternam ac tempo-
ralem felicitatem.

UANDO NON
solum indecenter, verum
& iniquè fieri censetur, Pa-
tres prudentissimi, cuiquam
aliena, dum proprijs non suf-
ficimus, tanquã à nobis ela-
borata dicare, & quasi ex
rapina aut plagio dijs im-
mortalibus victimas litare, eosq; nobis amicos face-
re: equidem hic non dicandi quicquã, sed potius per
opportunam quandam ac iustam gratulandi ve-
stris prudentijs potestatem mihi concessam putavi
de clarissimo vrbis vestre Erfordiensis illustratore,
de magno illo diuini verbi pracone, & inuicto sa-
crarum literarum ac controuersiarum pugile &
Doctore Dn. Conrado Clingio, ordinis diui Fran-
cisci Guardiano: Gratulandi, inquam, non sic qui-
dem vt à me hic expectetis hoc vel ample, vel or-
nate, ac summa cum orationis grauitate futurum.
sed quia non ego solum, verum etiam omnes me-
cum cuiuscunque status & ordinis sint, siue etiam
etatis, in vniuerso Christianorum orbe Catholici,
& ipsi adeò (cum redierint) schismatici homines

PRAEFATIO AD

vestris prudentijs de nona ista honoris ac decòris
ad Rempublicam vestram accessione, mirum quàm
honorificè gratulantur ac gratulaturi sunt, nè ho-
rum omnium nomine legationem aut oratorium mu-
nus suscepisse videar: faciant hoc illi quicunq; ad-
mirabili quadam dicendi facultate, ac laude sunt
cumulatissimi Oratores. Ego enim palam fateor,
me ad hæc paucula ad vestras prudentias scriben-
da, nulla quidem alia vel ratione vel spe, nisi ex in-
credibili erga Remp. vestram huncq; talem ac tan-
tum virum amoris venerationisq; abundantia mo-
tum atque inductum fuisse, nec aliter animi mei ta-
citurum affectum exteriori quodam actu prodidisse,
quam sic ut de casto etiam erga virtutem amore
dicitur, Quis enim celauerit ignem? Indicio sem-
per proditur ipse suo. Hoc autem est, Prudentiss.
patres, quod breuiter dicere volui, vos Deo nostro
immortali nec æquales nec tam dignas ac debetis,
gratias persolvere posse, quòd ex diuina sua electi-
one ac singulari misericordia vos amando talem ho-
minem (Clingium dico) patriæ vestræ, tale decus
Reipublicæ vestræ, talem operarium vineæ vestræ
spirituali, talem inquam pastorem Ecclesiæ vestræ
in Catholica orthodoxorum patrum fide & religi-
one asserenda, defendenda, propaganda, ad eò diui-
num, uberem, acutum, facundum, peritum, inuin-
cibilem (& nè secus doceret quam viueret) in-
culpatissimæ vite Doctorem dederit? Habuistis
quondam & alios, qui in omni virtutum, doctrina-
rum

SENAT. ERFORD.

rum ac facinorum genere extiterunt laudatissimi homines: non sanè inficior, nec si vellem, ob grauissima annalium vestrorum ac præcipuè celeberrimæ Academiæ vestræ testimonia, possem: nec ullo modo negari potest, quin adhuc habeatis superstites numerosa multitudine clarissimos, doctissimos, & Reipub. moderandæ peritissimos viros, quorum cuique suus debetur honor. Quantum autem Clingij vestri meritis, si non personæ, (qua se non solum omni propria authoritati, sed etiam toti mundo abdicauerat, perpetuæ obseruantia Christiana perfectionis iuxta Diui Francisci Assisiatis institutum vouendo) debeatis, vel ex his tribus facillimè constare potest: primò, quia non suam vel propriam, sed Christi Iesu gloriam, & corporis eius mystici, quod est Ecclesia vnanimiter Catholica, adificationem quesuit: non suam inquam, quia nihil fecit, nec quoad vixit, facere voluit, quod non ad solius Dei omnipotentis gloriam, ad huius solius laudem, ad huius confessionem spectaret: an non ad Dei & Christi filij eius gloriam, laudem & confessionem pertinent hæc, quæ in Clingio præclara fuerunt omnia, diu noctuq; meditari cœlestia, peruigilare, ingibus precibus instare, psallere Deo, sacras literas scrutari, interpretari, lucubrare, concionari, sanctissimè conuersari, ac deniquè ob Catholica veritatis susceptam defensionem improbissimorum hominum conuicia, mēdacia, fastidia, minas, & tantum non violentas manus & opprobria tolerare, in

PRAEFATIO AD

Acta Propheta dictū, *Improperia improperantium*
tibi ceciderunt super me: ac tandem post vitam piē
transactam, ipsis diuinis contemplationibus immo
ri, & pulcherrimo mortis genere inter medios ca-
lamas sacrarum scriptio- rum piā animam exha-
lare? id quod etiam de diuino Platone, quod inter
scribendū obierit, Marsil. Ficinus memoria prodi-
dit. An non Deus Opt. Max. tanquā sponsus ex
insperato veniens, hunc in diuino ministerio, pia oc-
cupatione ac villicatione vigilantem, sobrium & fi-
delem seruum ad cœlestia euocauit, dicens per Pro-
phetam: In quo te inuenio, in eo te iudico? Lique-
ergo ex his, quod non proprium sed Dei honorem
questerit. Porro cum haud ignoraret, homines ho-
minū causa natos esse, eò semper spectauit, (quod
vera virtute pradi- tum hominem decet) ut communi
utilitati vestrae ac Reipublicae, quae ut amplissima
estita & optimè instituta, omnibus viribus ac stu-
dys prodesset: atque ideò, ut vos in catholica Pa-
trum vestrarum fide ac religione conseruare, & ab
omni labe schismatice prauitatis tueri posset, iam
ultra triginta annos plusquā Herculeo labore in
publicis istis concionibus sedulo ac indefessè insu-
dauit. Si enim, Prudentis. Patres, in presbytero-
rum seu pastorum officio ac potestate res non qui-
dem huius seculi tantum, sed & aternitatis sita est,
nempe animarum salus, nam de hoc scriptura nota-
biliter dicit Iudith 8. cap. Et nunc fratres quis
vos estis presbyteri in populo Dei, & ex vobis pen-
des

SENAT. ERFORD.

det anima illorum & c. certè equidem omnium ve-
strorum anima, tam seniorū quàm iuniorum, tam
uxorum quàm liberorum, ex doctrina Clingij ve-
stri dependisse visa sunt. Quod si ille malè aut perpe-
ram vos docuit, perdidit animas vestras: sin verò
benè & rectè, saluauit eas ac Christo lucrificat:
quod vero non malè nec perperam, sed benè vos do-
cuerit, id non ego solùm, sed probat tota per orbem
terrarum sua inuicta auctoritate Ecclesia Catho-
lica, q̄ si errare est impossibile, (est enim columna
veritatis) profectò & Clingium vestrum in dog-
mate veritatis Ecclesiastica errasse impossibile est.
Meritò igitur dixerim, animas vestras ex doctri-
na ipsius non perditas, sed saluatas esse: & tunc per-
ditum iri, cùm aliam doctrinā nouorum hominum
acceptaueritis. Reipublica benè instituta (aiunt)
omnia proficiunt in melius: & item: Respublica be-
nè instituta, non mutat subindè duces, sed quos se-
mel naeta est fidos & idoneos, hos seruat. Sanissi-
mo igitur ac saluberrimo consilio ac prudentia po-
pulū vestrū docuit, monuit, obsecrauit, nè mutatis
veteribus Ecclesie ducibus, nouis istis prophanato-
ribus acquiescerent, sed omnia qua fide ab antiqs S
S. patribus semel suscepta forent, eadē fide serua-
rent, & cauerent sibi ab illis, q̄ totā Europā dissensi-
onibus, scētis & cruentis seditiōibus replent. Por-
rò si hoc praclarum fuit erga Rempub. vestrā me-
ritum, quòd ipse per tot annos totq̄ operosis ac ar-
duis declamationibus Catholicae fidei veritatem et
antiqui-

PRAEFATIO AD

antiquitatem in urbe vestra docuerit, longè cum
latius de vobis, quanquam non de vobis tantum,
sed de tota etiam Ecclesia meruit, quod pro huius
defensione ad posteros ac nepotes vestros tot pra-
clara scriptorum monumēta ac lucubrationes trās-
miserit: & cum hos pulcherrimos quasi fœtus Pa-
triae vestrae reliquerit, rectè etiam de ipso dicitur
memorabilis illa sententia, supremū esse erga quāq;
Rempublic. meritum, si non solum te, dum viuas,
præstiteris egregium virum, sed etiā aliquem tibi
similem gignas educesq; Patriæ. Ex his verò appa-
ret, quanta fuerit hominum quorundam erga opti-
mum hunc virum proteruia ac impudentia: nam
quanquam hic semper (uti nostis) & summo mo-
limine catholicè docuisset, ac scriptis quoque tradi-
diffet, tamen ab aduersarijs haud dubiè hereticis,
vir bonus præter meritum conscinditur, defama-
tur, ac Apostasia arguitur, ut si eorum sequaces au-
dirent hunc quoque tam grandem cetum in noua
religionis sagenam pertractum esse, eo latius ipso-
rum seëta inclaresceret, vel ut ipse apud Catholi-
cos falso deferretur, quasi versis velis à Catholica
Religione transfugisset, & omnia sua dogmata re-
tractasset. Verum non video equidem, quid in hac
re aliud Clingio vestro quàm quod sancto Athana-
sio Episcopo Alexandrino a suis Arrianistis con-
tigerit: Is quoque ubi cum Arrianis sentire nec vel-
let, nec posset, venit in summum ipso-
rum odium, im-
pugnatur, opprimitur, ita ut tandem fugam cape-

re

SENAT. ERFORD.

re & ad tempus latere cogeretur. Interea affingunt
 sancto viro foedissima crimina, nempe stupri, homici-
 cidij, & fractura sacri calicis: sed quid demum ac-
 cidit? petijt sanctus Athanasius ab Imperatore Con-
 stantino Arriano, ut concessis sibi inducijs, liceat
 securè venire in iudicium, ut omnem hanc obtre-
 ctatorū accusationē extingueret. Indicitur actioni
 dies, Sanctus cōparuit, tum primò in media homi-
 num spectatorū turba et concursu mulier illa, quæ fin-
 xerant aduersarij ab Athanasio stupratam fuisse,
 culpam omnem ac crimen in Thimothēū quendam
 reiecit: deinde eodem temporis momento Arsenius
 Melitianus, quem dixerant ab Athanasio truci-
 datum, ostendentes brachium de corpore mortui
 cuiusdam extractum, viuus adhuc comparuit.
 Porro clerici eius templi in quo finxerant Atha-
 nasium sacrum calicem ad altare fregisse, omnibus
 in presentiam integrum attulerunt: atque sic à tan-
 tis criminibus vir sanctus & innocentissimus absol-
 uitur, & impudentissima Arrianorum heretico-
 rum mendacia reteguntur. Quod exemplum con-
 stantissimi huius confessoris, nos quoque ad patien-
 tiam in detrectationibus & conuicijs hereticorum
 habendam animare debet. Postremum est, amplis-
 simi patres, de quo vestris prudētjs plurimum gra-
 tulandum existimem, quod licet inclytæ urbis ve-
 stre Erfordiensis celebritas ac fama satis abūde &
 iam dudū toti mundo inclaruerit, id quod tot incly-
 ti ac prisca eius panegyrici testantur, tamen vel ex
 solius

PRAEFATIO AD

*Solius Clingij immortalis nomine fiet eritq; longè ce-
leberrima. Claret & gaudet Roma diuo Petro,
Hippona Augustino, Mediolanū Ambrosio, Stri-
donia Hieronymo, Pictaniū Hilario, Alexandria
Athanasio, Constantinopolis Chrysostomo, Casa-
rea Basilio, & his similes alia quamplurime, qua-
rum omnium & singularū exemplis constat, quan-
tum clarissimorum ac praestantissimorum hominum
industria, opera & virtus plerasque in mundo ciui-
tates ad immortale nomen euexerint, illustrarint,
nobilitarint: nè dicam etiam quasdam nobilissi-
mas vrbes de vendicandis & asserendis sibi tan-
quam patronis illustribus tum Poetis tum Philoso-
phis, usque ad inimicitias & odium contendisse, si-
cut de Homero & alijs memoratur: nec quondam
satis fuit clarissimos quosq; viros suis vribus tan-
quam indigetes quosdam asseruisse, quin etiam ob
praecleara ac publica ipsorum merita statuas, aras,
picturas, & varij generis monumenta summi hono-
ris causa erigerent, id quod tum apud Grecos, in-
ter quos Mithridates rex Persarum diuino Pla-
toni statuam, Aristoteles vero ei arā erexit: tum
apud Romanos in maximo usu fuisse, vel ipse Man-
tuanus testatur.*

*Roma triumphales etiam modo conspicit arcus,
In quibus apparet virtus antiqua virorum,
Sic colitur virtus, honor hic est debitus illi, &c.
Quare cum Clingij nostri nomen vrbis vestrae Er-
for-*

SENAT. ERFOR.

fordiensis famam per se celebrem atque illustrem, nunc quidem reddiderit in omni terra longè latèq; illustriorem atque celebriorem, eamq; hoc honestissimo beneficentia genere affecerit (quod quia ex industria, opera ac virtute constat, honestissimum esse beneficentia genus, latissimè patere & plurimis prodesse Cicero ait) vos patres prudentissimi, qui urbis Erfordiensis personam geritis, eiusq; dignitatem ac decus (ut idem inq;) sustinetis, vicissim Clingio vestro hunc saltem extremum in honorificam meritorum ipsius memoriam honorem deferre decet, ut nè ab ea, quam ille tanto zelo, tanto conatu & pijs sæpè illachrymationibus vos, atque ciues vestros viuens docuit, vera, antiqua & catholica religione ac doctrina unquam declinetis, nec vos à comunione catholica Ecclesie (cui plusquam trecenta hucusq; hæreses præualere non potuerunt, nec quid poterunt in æternum) ulla nouorum dogmatum perfidia abduci patiamini, ex qua quantum mali, seditionum dissensionum & motuum intestinorum non solum Germania, sed Gallia quoque florentissimum regnum nuper hauserit, ipse euentus grauissimus est testis. Sed cum in bona causa apud bonos & prudentes superuacua sit commendatio, & ad patrocinandum rei alicui eloquentia requiratur & authoritas, his pauculis ad prudentias vestras, patres amplissimi, à me & officiosissime & peramanter scriptis sinem faciam, Deum patrem cœlestem suppliciter orans, ut & vestras prudentias

PRAEF. AD SEN. ERFOR.

*dentias in pacifica administratione quam diutissimè
mè sospitare, & totam vestram urbem ab
omni aduersitate gladij & hereseos cle-
mentissimè conseruare
dignetur.*

Datum Colonia Agripp. Idibus Augusti, 1562.

Vestris prudentijs & amplitud.

*Deditis. Georgius Unicelius
iunior.*